

บทที่ 7

ระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทย

ภาษาเขียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การเขียนช่วยให้สามารถสื่อสารในวงกว้างและมีประสิทธิภาพมากกว่าการพูด เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกศิลปวิทยาการของมนุษย์ แม้ว่าภาษาคะฉิ่นจะมีระบบการเขียนที่เป็นอักษรโรมันที่สร้างขึ้นโดย Hanson เมื่อประมาณ 100 กว่าปีที่ผ่านมา และคนคะฉิ่นได้เรียนรู้ระบบการเขียนนั้นสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงที่สะท้อนจากระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นที่เป็นอักษรโรมันกับระบบเสียงของผู้พูดภาษาคะฉิ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย พบว่าระบบเสียงทั้งสองระบบมีความแตกต่างกันไม่มากนัก (ดังรายละเอียดในบทที่ 6) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นที่เป็นอักษรโรมันยังใช้เขียนภาษาคะฉิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้จะมีข้อบกพร่องบางประการคือในระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นที่เป็นอักษรโรมันไม่มีสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ แต่ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการใช้อักษรไทยในการเขียนภาษาคะฉิ่นก็น่าที่จะเป็นทางเลือกใหม่อีกทางหนึ่งสำหรับคนคะฉิ่นในการเขียนภาษาคะฉิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนคะฉิ่นที่เกิดและเติบโตในประเทศไทย เนื่องจากระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยจะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นที่เป็นอักษรโรมัน ในเรื่องของการใช้สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ยิ่งไปกว่านั้นหากคนคะฉิ่นโดยเฉพาะเด็กคะฉิ่นที่เริ่มเรียนรู้ภาษาไทยได้เรียนระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยมาก่อน ก็อาจจะช่วยให้คนคะฉิ่นเรียนอ่านเขียนภาษาไทยและรู้หนังสือ (literate) ได้ง่ายและเร็วขึ้น เนื่องจากใช้ตัวอักษรชุดเดียวกัน ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ Smalley (1976:12) ที่ว่า “ชนกลุ่มน้อยควรที่จะได้รับการเรียนรู้ระบบการอ่านและการเขียนเพียงระบบเดียวทั้งในภาษาตนเองเพื่อใช้เป็นบันไดลัดทอดไปยังการอ่านเขียนภาษาราชการหรือภาษาประจำชาติ” เช่นเดียวกับที่ สุวิไล เปรมศรีรัตน์และโสภณา ศรีจำปา (2536:7) กล่าวไว้ว่า “ระบบการเขียนที่จะนำมาใช้ควรเป็นระบบที่ช่วยส่งเสริมให้ชนกลุ่มน้อยสามารถเรียนรู้โดยใช้ภาษาไทยได้ง่ายขึ้น เพื่อให้อยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

เนื่องจากในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยเสนอระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทย ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องกล่าวถึง ระบบการเขียนภาษาไทยก่อน เพราะจะได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยต่อไป โดยในการวิเคราะห์ระบบการเขียนภาษาไทยผู้วิจัยได้ใช้แนวทางของ Mary R.Haas (1956) ซึ่งได้วิเคราะห์ระบบการเขียนภาษาไทยออกเป็นระบบพยัญชนะ ระบบสระ และระบบวรรณยุกต์อย่างละเอียด ซึ่งการวิเคราะห์ระบบการเขียนภาษาไทยในแนวนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยสร้างระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยได้ง่ายขึ้น แต่ผู้วิจัยไม่ได้วิเคราะห์ตามอักษรวิธีไทยแนวจาริต เพราะไม่สะดวกต่อการนำความรู้ไปใช้ในการสร้างระบบการเขียนภาษาคะฉิ่น

ระบบการเขียนภาษาไทย

ระบบการเขียนภาษาไทย ประกอบด้วยรูปพยัญชนะทั้งหมด 44 รูป รูปสระทั้งหมด 28 รูปและวรรณยุกต์ทั้งหมด 4 รูป สัญลักษณ์เหล่านี้ใช้แทนหน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 21 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระบบพยัญชนะ

Haas (1956: 3-9) กล่าวถึงระบบการเขียนพยัญชนะภาษาไทย ว่าเป็นระบบการเขียนที่สืบทอดมาจากระบบเทวนาครี (Devanagari system) ดังจะสังเกตได้จากการเรียงลำดับตัวอักษรในพจนานุกรม โดยมีการจัดเรียงลำดับตัวอักษรตามระบบอินเดีย ซึ่งผู้เรียนภาษาไทยทุกคนจะต้องจำตัวอักษรเหล่านี้ตามลำดับ Haas ได้แบ่งกลุ่มตัวอักษรไทยออกเป็น 6 กลุ่มจำแนกตามฐานกรณ์ที่กำหนดไว้ในตำราอักษรวิธี

กลุ่มที่ 1 เพดานอ่อน (velars) มีทั้งหมด 7 รูป ดังต่อไปนี้

ตัวอักษร	ชื่อ	หน่วยเสียง
ก	ก.ไก่	/k/
ข	ข.ไข่	/kh/
ฃ	ฃ.ขวด	/kh/
ค	ค.ควาย	/kh/
ค	ค.คน	/kh/
ฅ	ฅ.ระฆัง	/kh/
ง	ง.งู	/ŋ/

ในระบบการเขียนภาษาไทยปัจจุบัน ไม่ใช้ตัวอักษร < ฃ > ขวด และ < ค > คน อีกต่อไป คำที่เคยใช้ < ฃ > และ < ค > จะใช้ตัวอักษร < ข > แทน < ฃ > และ < ค > แทน < ค > ตัวอย่าง คำที่เคยใช้ < ฃ > เช่น < ขวด > /khùat/ และ < ค > เช่น < คน > /khon/ จะใช้อักษร < ข > แทน < ฃ > และ < ค > แทน < ค > เป็น < ขวด > /khùat/ และ < คน > /khon/ ฯลฯ

กลุ่มที่ 2 เพดานแข็ง (palatals) มีทั้งหมด 6 รูป ดังต่อไปนี้

ตัวอักษร	ชื่อ	หน่วยเสียง
จ	จ.จาน	/c/
ฉ	ฉ.ฉิ่ง	/ch/
ช	ช.ช้าง	/ch/
ซ	ซ.โซ่	/s/
ฌ	ฌ.เฉอ	/ch/
ญ	ญ.ผู้หญิง	/j/

กลุ่มที่ 3 ปลายลิ้นงอ (retroflexes) มีทั้งหมด 6 รูป ดังต่อไปนี้

ตัวอักษร	ชื่อ	หน่วยเสียง
ฎ	ฎ.ชฎา	/d/
ฏ	ฏ.ปฏัก	/t/
ฐ	ฐ.ฐาน	/th/
ฑ	ฑ.นางมณโฑ	/th/ /d/
ฒ	ฒ.ผู้เฒ่า	/th/
ณ	ณ.ณเณร	/n/

กลุ่มที่ 4 ฟัน (dentals) มีทั้งหมด 6 รูป ดังต่อไปนี้

ตัวอักษร	ชื่อ	หน่วยเสียง
ด	ด.เด็ก	/d/
ต	ต.เต่า	/t/
ถ	ถ.ถุง	/th/
ท	ท.ทหาร	/th/
ธ	ธ.ธง	/th/
น	น.หนู	/n/

กลุ่มที่ 5 ริมฝีปาก (labials) มีทั้งหมด 8 รูป ดังต่อไปนี้

ตัวอักษร	ชื่อ	หน่วยเสียง
บ	บ.ใบไม้	/b/
ป	ป.ปลา	/p/
ผ	ผ.ผึ้ง	/ph/
ฝ	ฝ.ฝา	/f/
พ	พ.พาน	/ph/
ฟ	ฟ.ฟัน	/f/
ภ	ภ.สำเภา	/ph/
ม	ม.ม้า	/m/

กลุ่มที่ 6 อื่นๆ (miscellaneous) หมายถึง sonorants , เสียงเสียดแทรกและเสียงที่เกิดที่เส้นเสียง

ตัวอักษร	ชื่อ	หน่วยเสียง
ย	ย.ยักษิ์	/j/
ร	ร.เรือ	/r/
ล	ล.ลิง	/l/
ว	ว.แหวน	/w/
ศ	ศ.ศาลา	/s/
ษ	ษ.ฤาษี	/s/
ส	ส.เสือ	/s/
ห	ห.หีบ	/h/
พ	พ.จุฬา	/l/
อ	อ.อ่าง	/ʔ/
ฮ	ฮ.นกฮูก	/h/

คุณสมบัติประการหนึ่งของเสียงพยัญชนะภาษาไทย คือ เสียงพยัญชนะแต่ละเสียงจะมีเสียงวรรณยุกต์กำกับอยู่ อาจจะเป็นเสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) หรือเสียงวรรณยุกต์ขึ้น (จัตวา) ซึ่งอักษรไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ตามเสียงวรรณยุกต์ที่กำกับอยู่ ได้ดังนี้

1. อักษรสูง คือ อักษรที่แทนเสียงพยัญชนะที่มีเสียงวรรณยุกต์ขึ้น (จัตวา) กำกับอยู่ อักษรสูงมีทั้งหมด 11 ตัว คือ

ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

2. อักษรกลาง คือ อักษรที่แทนเสียงพยัญชนะที่มีเสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) กำกับอยู่ อักษรกลางมีทั้งหมด 9 ตัว คือ

ก จ ฉ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

3. อักษรต่ำ คือ อักษรที่แทนเสียงพยัญชนะที่มีเสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) กำกับอยู่ อักษรต่ำมีทั้งหมด 24 ตัว คือ

ค ฅ ฆ ง ช ฌ ญ ฑ ฒ ณ
ท ฐ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว
พ ฮ

จากการสังเกตพบว่าในระบบการเขียนภาษาไทยจะใช้อักษรหลายตัวแทนหน่วยเสียงพยัญชนะ 1 หน่วยเสียง Haas (1956:10) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ถ้าตัวอักษรที่แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเดียวกันมีมากกว่า 1 ตัว และอักษรแต่ละตัวนั้นไม่ได้อยู่ในกลุ่มอักษรเดียวกัน จะไม่มีปัญหาในการเลือกใช้ตัวอักษรในการสะกดคำ เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ที่กำกับอยู่จะเป็นตัวกำหนดว่าต้องเลือกใช้ตัวอักษรใดในการเขียน ดังจะพบว่า จะไม่เกิดปัญหาในการเลือกตัวอักษร <ข> และ <ค> ทั้งที่ตัวอักษรทั้งสองตัวนี้แทนหน่วยเสียงเดียวกัน คือ /kh/ เนื่องจากอักษร <ข> จะมีเสียงวรรณยุกต์ขึ้น (จัตวา) กำกับอยู่ เพราะเป็นอักษรสูง ส่วนอักษร <ค> จะมีเสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) กำกับอยู่เนื่องจากเป็นอักษรต่ำ ตัวอย่าง เช่น จะเลือกใช้ <ข> เขียนคำที่รูปวรรณยุกต์ไม้โท <๓> และมีเสียงวรรณยุกต์ตก(โท) เช่น <ข้า> /khaː/ และ เลือกใช้ <ค> ในคำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์และมีเสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) เช่น <คา> /kha:/ แต่ถ้าหากว่าตัวอักษรที่แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเดียวกันอยู่ในกลุ่มอักษรเดียวกัน ย่อมจะเกิดปัญหาในการเลือกตัวอักษรมาใช้ในระบบการเขียน ซึ่งผู้ใช้ภาษาไทยจะต้องจำว่าจะเลือกใช้ตัวอักษรใดในคำใดบ้าง ตัวอย่างเช่น ตัวอักษร <ค> และ <ฃ> แทนหน่วยเสียงเดียวกัน คือ /kh/ และอยู่ในกลุ่มอักษรต่ำเหมือนกัน ดังนั้นในการเลือกใช้ <ค> หรือ <ฃ> ในการเขียนจึงต้องอาศัยการจำหลักการสะกดคำเพียงอย่างเดียว เช่น เลือกใช้ <ค> ในคำว่า <คน> /khon/ <ฃ> ในคำว่า <ระฆัง> /rakhāŋ/

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าในระบบการเขียนภาษาไทย หน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่พ่นลม เกิดที่ริมฝีปาก /p/ จะแทนด้วยตัวอักษร <ป> ในตำแหน่งต้นพยางค์และแทนด้วยตัวอักษร <บ>

ในตำแหน่งท้ายพยางค์ หน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่พ่นลม เกิดที่ปุ่มเหงือก /v/ จะแทนด้วยตัวอักษร <ต> ในตำแหน่งต้นพยางค์และแทนด้วยตัวอักษร <ค> ในตำแหน่งท้ายพยางค์ เช่น

<ปลา>	/pla:/	<กาบ>	/ka:p/
<ตา>	/ta:/	<บาด>	/ba:t/

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในระบบการเขียนภาษาไทย จะใช้ตัวอักษรหลายตัวแทนหน่วยเสียงเดียวกัน ซึ่งสามารถแสดงโดยละเอียดในตารางที่ 10 และตารางที่ 11

ตารางที่ 10 รูปพยัญชนะแทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏเป็นเสียงพยัญชนะต้นในภาษาไทย

รูปพยัญชนะ	หน่วยเสียง	ตัวอย่าง
<ป->	/p-/	ปลา /pla:/
<ต-> <ฏ->	/t-/	ตา /ta:/ ปฏัก /patak/
<จ->	/c-/	จาน /ca:n/
<ก->	/k-/	กาล /ka:n/
<อ->	/ʔ/	อา /ʔa:/
<พ-> <ภ-> <ผ->	/ph-/	พาน /pha:n/ ภาพ /pha:p/ ผ้า /pha:/
<ท-> <ธ-> <ท-> <ถ->	/th-/	ทา /tha:/ ธง /thong/ มณฑล /monthon/ ถาม /tham/
<ค-> <ฃ-> <ข->	/kh-/	คาง /kha:ŋ/ ฃ้อง /khv:ŋ/ ขวด /khuat/
<บ->	/b-/	บ้าน /ba:n/
<ด-> <ฎ-> <ท->	/d-/	ดี /di:/ ชฎา /chada:/ บัณฑิต /bandit/
<ม->	/m-/	ม้า /ma:/
<น-> <ณ->	/n-/	นาน /na:n/ เนร /ne:n/
<ง->	/ŋ-/	งาน /ŋa:n/
<ล-> <ฬ->	/l-/	ลิง /liŋ/ ฬา /cula:/
<ร->	/r-/	รัก /rak/
<ฟ-> <ฝ->	/f-/	ฟัน /fan/ ฝ่า /fa:/
<ซ-> <ศ-> <ษ-> <ส->	/s-/	โซ่ /so:/ ศาล /sa:n/ ภาษี /pha:si:/ สาม /sa:m/
<ห-> <ฮ->	/h-/	หัว /hwa/ นกฮูก /nokhu:k/
<ว->	/w-/	วัว /wua/
<ย->	/j-/	ยาย /ja:j/

ตารางที่ 11 รูปพยัญชนะแทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายภาษาไทย

รูปพยัญชนะ	หน่วยเสียง	ตัวอย่าง
<-ป> <-บ> <-พ> <-ภ>	/-p/	รูป /ruːp/ กราบ/kraːp/ ภาพ /phaːp/ ลาก/laːp/
<-ต> <-ด> <-ฏ> <-ฐ> <-จ>	/-t/	จิต /cit/ วาด /waːt/ ฤดู /kòt/ กิจ /kit/ บาท/baːt/
<-ท> <-ช> <-ส> <-ศ> <-ษ>		เวช /weːt/ ศาสนา /saːtsanaː/ เศษ /seːt/
<-ก> <-ค> <-ฌ> <-ข>	/-k/	จาก /caːk/ โรค /ròːk/ เมฆ /mèːk/ เลข /leːk/
<-ม>	/-m/	งาม /ŋaːm/
<-น> <-ณ> <-ล> <-ร> <-ญ>	/-n/	คน /khon/ มณฑล /monthon/ การ /kaːn/ พยัญชนะ /phajanchanaː/
<-ง>	/-ŋ/	ดัง /daŋ/
<-ว>	/-w/	ขาว /khaːw/
<-ย>	/-j/	ยาย /jaːj/

ระบบสระ

เนื่องจากความสั้นยาวของสระมีนัยสำคัญทางภาษาศาสตร์สำหรับหน่วยเสียงสระในภาษาไทย ดังนั้นสระในภาษาไทยจึงมีทั้งหน่วยเสียงสระสั้นและหน่วยเสียงสระยาว รวมทั้งสระประสมในระบบการเขียนภาษาไทย รูปสระทั้งหมด 28 รูป แทนหน่วยเสียงสระทั้งหมด 21 หน่วยเสียง (ดังแสดงในตารางที่ 12)

ในระบบการเขียนภาษาไทย รูปสระสามารถปรากฏข้างหน้า ข้างหลัง ข้างบน หรือข้างล่างรูปพยัญชนะ ขึ้นอยู่กับลักษณะการเขียนสระทั้งตัวนั้น เช่น

สระ เ- ปรากฏข้างหน้าพยัญชนะ เช่น <เกร> /keːreː/

สระ -า ปรากฏข้างหลังพยัญชนะ เช่น <มา> /maː/

สระ ี- ปรากฏข้างบนพยัญชนะ เช่น <สี> /siː/

สระ ู- ปรากฏข้างล่างพยัญชนะ เช่น <หนู> /nuː/

แม้ว่าตำแหน่งของสระในระบบการเขียนภาษาไทยจะแตกต่างกัน แต่ในการออกเสียงยังคงออกเสียงพยัญชนะตามค้วเสียงสระ

ตารางที่ 12 รูปสระแทนหน่วยเสียงสระภาษาไทย

รูปสระ	หน่วยเสียง	ตัวอย่าง
<ะ>	/aʔ ⁶ /	ขชะ /khà jàʔ/
<- ำ >	/a:/	พา /pha:/
<- ิ >	/iʔ/	ติด /tìt/
<- ี >	/i:/	มี /mi:/
<- ึ >	/uʔ/	ตึก /tuìk/
<- ือ >	/u:/	มีือ /mu:/
<- ุ >	/uʔ/	รุก /ruk/
<- ู >	/u:/	งู /ŋu:/
<- ะ >	/eʔ/	เล็ก /lék/
<- >	/e:/	ทะเล /thale:/
<- ะ >	/ɛʔ/	และ /leʔ/
<- >	/ɛ:/	แดง /de:ŋ/
<- ะ >	/oʔ/	โต๊ะ /toʔ/
<- >	/o:/	โต /to:/
<- ะ >	/ɔʔ/	เกาะ /kǎʔ/
<- อด >	/ɔ:/	ขอ /khɔ:/
<- ัวะ >	/uaʔ/	ผ้า > /phaʔ/
<- ัว >	/ua/	วัว /wua/
<- ี >	/iaʔ/	ผี > /phiaʔ/
<- ี >	/ia/	เสีย /sia/
<- ือ >	/uaʔ/	-
<- ือ >	/ua/	เลือก /luak/
<- ะ >	/ɤʔ/	เลอะ /leʔ/
<- อด >	/ɤ:/	เธอ /thɤ:/
<- ำ >	/-am/	ดำ /dam/
<- ำ >	/-aj/	ไป /paj/

⁶ การออกเสียงสระสั้นในภาษาไทยจะลงท้ายด้วยพยัญชนะกัก เกิดที่เส้นเสียง /-ʔ/ เสมอ (Haas, 1955)

รูปสระ	หน่วยเสียง	ตัวอย่าง
< ใ- >	/-aj/	ใหญ่ /jaj/
< เ-า >	/-aw/	เกา /kaw/

นอกจากนี้รูปสระที่เหลืออีก 7 รูปที่ใช้แทนสระประสมและหน่วยเสียงสระที่ตามด้วยพยัญชนะท้าย ได้แก่ < ัวะ > < ใยะ > < ใอะ > เป็นเสียงประสม /ua/ /ia/ และ /ua/ ตามด้วย เสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง เกิดที่เส้นเสียง /ʔ/ รูปสระ < ัว > < ใ- > < ใ- > < เ-า > คือ หน่วยเสียง /a/ ตามด้วยพยัญชนะท้าย /m/ /j/ และ /w/ ดังนี้ < ัว > = /-am/ < ใ- > = /-aj/ < ใ- > = /-aj/ < เ-า > = /-aw/

ระบบวรรณยุกต์

รูปวรรณยุกต์ในภาษาไทยมีทั้งหมด 4 รูป เมื่อปรากฏร่วมกับรูปพยัญชนะและรูปสระ เป็นเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ดังนี้

รูปวรรณยุกต์	คุณสมบัติทางเสียง	ตัวอย่าง
- (ไม่มีรูปวรรณยุกต์)	เสียงกลาง / ขึ้น	ป่า /pa:/ ขา /kha:/
ˊ (ไม้เอก)	เสียงต่ำ / ตก	ป่า /paˊ:/ ค่า /khaˊ:/
ˋ (ไม้โท)	เสียงตก / สูง	ป่า /paˋ:/ ค่า /khaˋ:/
ˊˊ (ไม้ตรี)	เสียงสูง	ป่า /paˊˊ:/
ˋˋ (ไม้จัตวา)	เสียงขึ้น	ป่า /paˋˋ:/

ในการอ่านภาษาไทยจะดูแต่รูปวรรณยุกต์อย่างเดียวไม่ได้ จะต้องดูพยัญชนะต้นด้วยว่าเป็นอักษรสูง อักษรกลาง หรือ อักษรต่ำ และถึงแม้ว่าจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ คนไทยก็ออกเสียงวรรณยุกต์ได้ โดยดูจากรูปพยัญชนะต้นเป็นหลัก เช่น < ป่า > จะออกเสียงว่า /paˊ:/ แต่ < ค่า > จะออกเสียงว่า /khaˋ:/ ดังนั้นการนำอักษรและระบบการเขียนภาษาไทยไปใช้เขียนภาษาอื่น จึงเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก ถ้าใช้แนวคิดสัญลักษณ์ 1 สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียง 1 หน่วยเสียงแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจจะง่ายและสะดวกสำหรับผู้สร้างระบบการเขียนให้กับภาษาอื่นโดยใช้อักษรไทย แต่จะดูแปลกไปจากระบบการเขียนภาษาไทยปกติมากเกินไป จึงยากต่อการเป็นบันไดเชื่อมไปสู่การเรียนอ่านเขียนภาษาไทย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีการผสมผสานให้เกิดความพอดี ดังที่จะเสนอต่อไปนี้

ระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทย

ระบบพยัญชนะ

ระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สร้างขึ้นมาเพื่อคนคะฉิ่นที่เกิดและเติบโตในประเทศไทยเป็นสำคัญ ดังนั้นระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยนี้ จะต้องเป็นระบบที่ใกล้เคียงกับระบบการเขียนภาษาไทยมากที่สุด เนื่องจากระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยนี้จะเป็นระบบที่ช่วยให้คนคะฉิ่นใช้เป็นบันไดเชื่อมต่อไปยังการอ่านและการเขียนภาษาไทยได้ง่ายขึ้น เพราะคนคะฉิ่นที่เกิดและเติบโตในประเทศไทยเป็นคนทวิภาษาที่ใช้ทั้งภาษาคะฉิ่นและภาษาไทย ดังนั้นระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นที่เป็นอักษรไทยจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการเชื่อมโยงไปยังระบบการเขียนภาษาไทยปกติ

ในการสร้างระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทย ผู้วิจัยเริ่มจากแนวคิด phoneme-based script คือ สัญลักษณ์ 1 สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียง 1 หน่วยเสียง ผู้วิจัยจึงเลือกอักษรไทยมาแทนหน่วยเสียงในภาษาคะฉิ่น แต่อักษรไทยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ ซึ่งอักษรแต่ละกลุ่มจะมีเสียงวรรณยุกต์กำกับอยู่ คือ อักษรสูง มีวรรณยุกต์เสียงขึ้น (จัตวา) กำกับอยู่ ในขณะที่อักษรกลางและอักษรต่ำ มีวรรณยุกต์เสียงกลาง (สามัญ) กำกับอยู่ ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาของเสียงวรรณยุกต์ที่กำกับอยู่กับตัวอักษรอื่นจะเป็นอุปสรรคต่อการอ่านภาษาคะฉิ่นที่เขียนโดยใช้อักษรไทย ผู้วิจัยจึงเลือกใช้อักษรกลางและอักษรต่ำเป็นหลัก เมื่อเลือกอักษรกลางและอักษรต่ำมาแทนหน่วยเสียงภาษาคะฉิ่น ผู้วิจัยพบว่าถ้านำอักษรกลางมาแทนหน่วยเสียงภาษาคะฉิ่นจะไม่มีอุปสรรคในการอ่าน เนื่องจากอักษรกลางสามารถผันได้กับทุกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยคือ วรรณยุกต์กลาง (สามัญ) วรรณยุกต์ต่ำ (เอก) วรรณยุกต์ตก (โท) วรรณยุกต์สูง (ตรี) และวรรณยุกต์ขึ้น (จัตวา) เช่น < กา > /ka:/ < ก่า > /ka:/ < ก้า > /ka:/ < ก๊า > /ka:/ < ก๋า > /ka:/ ซึ่งเสียงวรรณยุกต์ภาษา คะฉิ่นมีคุณสมบัติทางเสียงใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย คือ เสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ / 55 / มีคุณสมบัติทางเสียงใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์สูง (ตรี) วรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ / 33 / มีคุณสมบัติทางเสียงใกล้เคียงกับวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) วรรณยุกต์สูง-ตก / 51 / มีคุณสมบัติทางเสียงใกล้เคียงกับ วรรณยุกต์ตก (โท) และวรรณยุกต์ต่ำ-ตก / 31 / มีคุณสมบัติทางเสียงใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ต่ำ (เอก) ดังนั้น ถ้านำอักษรกลางมาแทนหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาคะฉิ่นจึงสามารถผันได้กับทุกเสียงวรรณยุกต์ภาษาคะฉิ่นเช่นเดียวกับภาษาไทย เช่น < ก้า > /ka:⁵⁵/ < ก่า > /ka:³³/ < ก้า > /ka:⁵¹/ < ก๋า > /ka:³¹/ แต่สำหรับอักษรต่ำจะก่อให้เกิดปัญหาในการอ่าน เนื่องจากภาษาคะฉิ่นมีเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์ / 55 / / 33 / / 51 / และ / 31 / เมื่อต้องการเขียนคำว่า /wa:⁵⁵/ /wa:³³/ /wa:⁵¹/ /wa:³¹/ ถ้าใช้อักษร < ว > สระ < -า > และรูปวรรณยุกต์ < ˆ > สำหรับวรรณยุกต์ / 55 / ไม่มีรูปวรรณยุกต์สำหรับวรรณยุกต์ / 33 / < ˆ > สำหรับวรรณยุกต์ / 51 / และ < ˆ > สำหรับวรรณยุกต์ / 31 / น่าจะเป็น < ๊ว วั ๊ว ว่า > เมื่อเทียบกับการออกเสียงคำเหล่านี้ในภาษาไทย คำที่เขียนว่า < วา > ออกเสียงเป็น /wa:³³/ < ๊ว > ออกเสียงเป็น /wa:⁵⁵/ < ว่า > ออกเสียงเป็น /wa:³¹/ และไม่

สามารถออกเสียงคำว่า <ว่า > ได้ เพราะอักษรต่ำไม่สามารถกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ <◌◌◌> ปัญหาที่เกิดขึ้นมาเมื่อเลือกอักษรต่ำแทนหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาคะฉิ่นคือ ไม่สามารถออกเสียงคำที่กำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ <◌◌◌> และรูปวรรณยุกต์ที่กำกับอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นออกเสียงไม่ตรงกับคุณสมบัติทางเสียงของรูปวรรณยุกต์แต่ละรูป เช่น <ว่า > น่าจะออกเสียงเป็น /wa:³¹/ แต่ออกเสียงเป็น /wa:⁵¹/ <ว่า > น่าจะออกเสียงเป็น /wa:⁵¹/ แต่ออกเสียงเป็น /wa:⁵⁵/ ซึ่ง Smalley (1976 : 32) กล่าวไว้ว่า มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านที่พยายามเลือกใช้เฉพาะภาษากลางและอักษรต่ำในการสร้างระบบการเขียนภาษาชนกลุ่มน้อยโดยใช้อักษรไทย โดยไม่เลือกใช้อักษรสูงทำให้ระบบการเขียนภาษาชนกลุ่มน้อยเหล่านั้นมีลักษณะแปลกไปจากระบบภาษาไทยและเป็นอุปสรรคต่อการอ่าน

จากปัญหาด้านการออกเสียงดังที่เสนอมาช้างคัน ผู้วิจัยได้แก้ปัญหาดังกล่าวโดยนำเอาอักษรสูงมาใช้ควบคู่กับอักษรต่ำสำหรับแทนหน่วยเสียงบางหน่วยเสียง เนื่องจากอักษรสูงกำกับด้วยไม้เอกจะออกเสียงเป็นเสียงต่ำ (เอก) เช่น <ข้า > /kha:/ และอักษรสูงกำกับด้วยไม้โทจะออกเสียงเป็นเสียงตก (โท) เช่น <ข้า > /khaː/ เมื่อนำเอาอักษรสูงมาใช้ควบคู่กับอักษรต่ำเพื่อแทนหน่วยเสียงเดียวกัน พบว่าหน่วยเสียงบางหน่วยเสียงจะต้องแทนด้วยรูปพยัญชนะ 2 รูป ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดเรื่อง phoneme-based script ที่ สัญลักษณ์ 1 สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียง 1 หน่วยเสียง แต่เมื่อมีความจำเป็นในเรื่องความสะดวกในการออกเสียงตามระบบภาษาไทย จึงต้องมีข้อยกเว้นที่จะใช้รูปพยัญชนะ 2 รูปแทนหน่วยเสียง 1 หน่วยเสียงในบางกรณี โดยการนำเอาอักษรสูงมาใช้ควบคู่กับอักษรต่ำ ซึ่งช่วยให้สามารถแก้ปัญหาด้านการเขียนและการออกเสียงได้บางส่วน คือ แก้ปัญหาได้เฉพาะชุดอักษรคู่ (สูง – ต่ำ) ที่แทนหน่วยเสียงเดียวกันเท่านั้น ได้แก่ <ผ – พ > แทนหน่วยเสียง /ph/ <ถ – ท > แทนหน่วยเสียง /th/ <ฉ – ช > แทนหน่วยเสียง /ch/ <ช – ค > แทนหน่วยเสียง /kh/

เนื่องจากการนำอักษรสูงมาใช้ควบคู่กับอักษรต่ำแทนหน่วยเสียงเดียวกัน ไม่สามารถแก้ปัญหาด้านการเขียนและการอ่านได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการนำเอาอักษร ห มาเขียนข้างหน้าอักษรต่ำซึ่งไม่มีอักษรสูงเป็นคู่ ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกับระบบการเขียนภาษาไทยที่เรียกว่า ห นำ อักษรต่ำที่เขียนโดยใช้อักษร ห นำ ได้แก่ <หม – ม > แทนหน่วยเสียง /m/ <หว – ว > แทนหน่วยเสียง /w/ <หน – น > แทนหน่วยเสียง /n/ <หย – ย > แทนหน่วยเสียง /j/ <หง – ง > แทนหน่วยเสียง /ŋ/ <หล – ล > แทนหน่วยเสียง /l/ <หร – ร > แทนหน่วยเสียง /r/ เมื่อนำเอาตัวอักษร ห มาเขียนหน้าอักษรตัวดังกล่าว จะช่วยทำให้ระบบการเขียนและการอ่านภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทย สามารถเขียนและอ่านได้เช่นเดียวกับระบบการเขียนและการอ่านภาษาไทยตัวอย่างเช่น <ว่า > /wa:³¹/ <หว่า > /wa:³¹/ <หว่า > /wa:⁵¹/ <ว่า > /wa:⁵⁵/ ฯลฯ

ดังนั้นในการเลือกอักษรไทยแทนหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาคะฉิ่นจะต้องพิจารณาเรื่องเสียงพยัญชนะและเสียงวรรณยุกต์ควบคู่กันไป ซึ่งผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ขึ้นแรกไว้ว่า ถ้าหน่วยเสียงใดที่พบทั้งในภาษาไทยและภาษาคะฉิ่น จะเลือกใช้ตัวอักษรเดียวกันในภาษาคะฉิ่น ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีหน่วยเสียง

ทั้งหมด 20 หน่วยเสียงที่พบทั้งในภาษาไทยและภาษาคะฉิ่นและผู้วิจัยเลือกใช้ตัวอักษรไทยแทนหน่วยเสียงเดียวกันทั้ง 20 หน่วยเสียง ในภาษาคะฉิ่น ดังต่อไปนี้

พยัญชนะต้น	รูปพยัญชนะ
/p-/	<ป->
/t-/	<ต->
/c-/	<จ->
/k-/	<ก->
/ʔ-/	<อ->
/ph-/	<พ-> <ผ->
/th-/	<ท-> <ถ->
/ch-/	<ช-> <ฉ->
/kh-/	<ค-> <ข->
/b-/	<บ->
/d-/	<ด->
/s-/	<ซ-> <ส->
/h-/	<ฮ-> <ห->
/m-/	<ม-> <หม->
/n-/	<น-> <หน->
/ŋ-/	<ง-> <หง->
/l-/	<ล-> <หล->
/r-/	<ร-> <หร->
/j-/	<ย-> <หย->
/w-/	<ว-> <หว->

จากเกณฑ์การเลือกอักษรไทยแทนหน่วยเสียงพยัญชนะคะฉิ่นข้างต้น พบว่ามีหน่วยเสียงอีก 4 หน่วยเสียง คือ /j / / g / / z / และ /ŋ / ที่ไม่พบในภาษาไทย ดังนั้นจึงไม่สามารถเลือกอักษรไทยที่แทนหน่วยเสียงเหล่านี้แทนหน่วยเสียงเดียวกันในภาษาคะฉิ่น ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาในการเลือกใช้อักษรไทยแทนหน่วยเสียงเหล่านี้ ดังนี้

สำหรับหน่วยเสียงพยัญชนะ /j / / g / และ / z / เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะก้อง ซึ่งมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีสัทลักษณะใกล้เคียงกันแต่ต่างกันเฉพาะความก้องของเสียงเท่านั้นเป็นคู่อยู่ ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะกัก ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง /j / มีสัทลักษณะใกล้เคียงกับหน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง

เกิดที่เพดานแข็ง /c/ ซึ่งแทนด้วย <จ> หน่วยเสียงพยัญชนะกัก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน /g/ มีสัทลักษณะใกล้เคียงกับหน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน /k/ ซึ่งแทนด้วย <ก> และหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /z/ มีสัทลักษณะใกล้เคียงกับหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /s/ ซึ่งแทนด้วย <ซ> และ <ส> ดังนั้นเพื่อให้การเลือกอักษรแทนหน่วยเสียงพยัญชนะก้องที่ไม่พบในภาษาไทยเป็นระบบเดียวกัน ผู้วิจัยเลือกใช้อักษรแทนหน่วยเสียงพยัญชนะไม่ก้องในแต่ละคู่พร้อมกับขีดเส้นใต้ เพื่อแสดงว่าเป็นเสียงก้อง ซึ่งได้แก่ <จ> แทนหน่วยเสียง /j / <ก> แทนหน่วยเสียง /g/ <ซ> และ <ส> แทนหน่วยเสียง /z/

สำหรับหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง /ŋ / ไม่พบว่ามียหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ไม่ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง ดังนั้นจะใช้วิธีการเลือกตัวอักษรเช่นเดียวกับหน่วยเสียงพยัญชนะ /j / /g/ และ / z / ไม่ได้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาเลือกใช้ตัวอักษรแทนหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีสัทลักษณะใกล้เคียงกันมาแทนหน่วยเสียง /ŋ / ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้อักษร <ญ> ซึ่งแทนหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดที่เพดานแข็ง /j / ในภาษาไทยมาแทนหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง /ŋ / ทั้งนี้เพราะ /ŋ / และ /j / เป็นเสียงเกิดที่เพดานแข็งเหมือนกัน ต่างกันที่ /ŋ / เป็นเสียงนาสิก ส่วน /j / เป็นเสียงกึ่งสระหรือเสียงเปิด (Approximant)

จากการแก้ปัญหาการเลือกใช้อักษรไทยแทนหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาอะจีนที่ไม่พบในระบบเสียงภาษาไทยคือ /j / / g / / z / และ /ŋ / ดังที่เสนอมาชำงต้น ผู้วิจัยเลือกใช้อักษรไทยแทน 4 หน่วยเสียงดังนี้

พยัญชนะต้น	รูปพยัญชนะ
/j-/	<จ>
/g-/	<ก>
/z-/	<ซ> <ส>
/ŋ-/	<ญ> <หญ>

การเลือกอักษรไทยสำหรับพยัญชนะท้ายภาษาอะจีน ผู้วิจัยพบมียหน่วยเสียงพยัญชนะจำนวน 8 หน่วยเสียง ที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้ คือ /p // t // k // m // n // ŋ // w // j / ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเลือกอักษรแทนหน่วยเสียงเดียวกันในหน่วยเสียงพยัญชนะต้นแทนหน่วยเสียงเดียวกันในหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ซึ่งจะได้ <ป> แทนหน่วยเสียง /p / <ต> แทนหน่วยเสียง /t / <ก> แทนหน่วยเสียง /k / <ม> แทนหน่วยเสียง /m / <น> แทนหน่วยเสียง /n / <ง> แทนหน่วยเสียง /ŋ / <ว> แทนหน่วยเสียง /w / <ย> แทนหน่วยเสียง /j / ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ในระบบการเขียนภาษาไทยปกติ หน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่พ่นลม เกิดที่ริมฝีปาก /p / ซึ่งแทนด้วยตัวอักษร <ป> ในตำแหน่งต้นพยางค์และจะแทนด้วยอักษร <บ> ในตำแหน่งท้ายพยางค์ หน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่พ่นลม เกิดที่ปุ่มเหงือก /t / ซึ่งแทนด้วยตัวอักษร <ต> ในตำแหน่งต้นพยางค์และแทนด้วยอักษร

< ค > ในตำแหน่งท้ายพยางค์ ดังนั้นในระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทย ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ตัวอักษรดังกล่าวคือ < บ > แทนหน่วยเสียง / p / และ < ด > แทนหน่วยเสียง / t / ในตำแหน่งท้ายพยางค์ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการอ่านและให้ระบบการเขียนภาษาไทยมากที่สุด อันจะช่วยให้การเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้อ่านเขียน ภาษาไทยง่ายขึ้น อักษรแทนเสียงพยัญชนะท้ายทั้ง 8 เสียง มีดังนี้

พยัญชนะท้าย	รูปพยัญชนะ
/-p/	<-บ>
/-t/	<-ด>
/-k/	<-ก>
/-m/	<-ม>
/-n/	<-น>
/-ŋ/	<-ง>
/-w/	<-ว>
/-j/	<-ย>

ผู้วิจัยพบว่าภาษาคะฉิ่นมีเสียงพยัญชนะนาสิกก่อนพยางค์ (syllabic nasal) ซึ่งหน่วยเสียงนาสิกเกิดที่ปุ่มเหงือก /n/ สามารถก่อนพยางค์ได้โดยไม่ต้องอาศัยการปรากฏร่วมกันหน่วยเสียงสระ ซึ่งพยัญชนะนาสิกก่อนพยางค์ /n/ ออกเสียงเป็น [n³¹] ผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปเขียน <อิน> แทน /n/ เพราะต้องการเขียนตามที่ออกเสียงจริง ถ้าหากเลือกใช้อักษร <น> อาจจะทำให้ผู้อ่านออกเสียงผิดเป็น /na³¹/ ได้ เช่น <อิน-ต้า> /n³¹ ta: ⁵¹/ ‘บ้าน’

เมื่อแก้ไขข้อจำกัดบางประการในการเลือกอักษรไทยเพื่อสร้างระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยแล้ว จะได้อักษรแทนหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาคะฉิ่น ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 รูปพยัญชนะไทยที่ใช้แทนหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาคะฉิ่น

รูปพยัญชนะ	หน่วยเสียง	ตัวอย่าง
< ป - > < -บ >	/ p /	< ปัด > / pat ⁵⁵ / ‘กระจก’ < จีบ > / cap ⁵⁵ / ‘หมี่’
< ต - > < -ด >	/ t /	< หมะ - ตี้ > / ma ³¹ ti: ⁵¹ / ‘เห็น’ < กัด > / gat ⁵⁵ / ‘ตลาด’
< จ - >	/ c /	< จีบ > / cap ⁵⁵ / ‘หมี่’
< ก - > < -ก >	/ k /	< ก๊ะ - โคน > / ka ⁵⁵ do: n ³³ / ‘จังหวัด’ < จิก > / jik ³¹ / ‘กระบุง’

รูปพยัญชนะ	หน่วยเสียง	ตัวอย่าง
<อ ->	/ʔ/	<อู่> /ʔu: ³¹ / ‘นก’
<พ -> <ผ ->	/ph/	<พูน> /phu:n ³³ / ‘ต้นไม้’ <ผะ-หลับ> /pha ³¹ lap ³¹ / ‘ซา’
<ท -> <ถ ->	/th/	<หละ-ทิน> /la ³¹ thin ³³ / ‘สั้นเท้า’ <เก็บ-เก็บ> /kjep ³¹ thep ³¹ / ‘รองเท้า’
<ช -> <ฉ ->	/ch/	<ชั้น-เท> /chan ⁵⁵ the: ³³ / ‘เรา’ <ฉะ-นะ> /cha ³¹ na ⁵⁵ / ‘กลางคืน’
<ค -> <ข ->	/kh/	<คั้น> /khan ³³ / ‘รอย’ <ชะ> /kha ³¹ / ‘น้ำ’
<บ ->	/b/	<โบ> /bo: ³³ / ‘หัว’
<ด ->	/d/	<ดู> /du ³¹ / ‘คอ’
<จ ->	/j/	<เจ็บ> /jep ³¹ / ‘ตรวจ’
<ฎ ->	/g/	<อุ-กิ> /ʔu ³¹ gi: ⁵⁵ / ‘เหงือก’
<ซ -> <ส ->	/s/	<ซาย> /saj ³³ / ‘เลือด’ <สุน> /sun ³¹ / ‘สวน’
<ซ -> <ส ->	/z/	<โม-ซา> /mo: ³³ za: ³³ / ‘ถุงเท้า’ <จุ่ม> /zu:m ³¹ / ‘เดี้ยว’
<ฮ -> <ห ->	/h/	<ห้า> /ha: ⁵¹ / ‘คำอุทาน’
<ม -> <หม -> <-ม>	/m/	<มูน> /mu:n ³³ / ‘ชน’ <จุ่ม> /jum ³¹ / ‘เกลือ’
<น -> <หน -> <-น>	/n/	<นา> /na: ³³ / ‘หู’ <วัน> /wan ³³ / ‘ไฟ’
<ญ -> <หญ ->	/ɲ/	<หมะ-หญ่า> /ma ³¹ ɲa: ³¹ / ‘ขว้าง’
<ง -> <หง ->	/ŋ/	<งา> /ŋa: ³³ / ‘ปลา’ <อู่-โตง> /ʔu: ³¹ to: ³³ / ‘นกยูง’
<ล -> <หล ->	/l/	<หล่ง> /log ³¹ / ‘กรง’
<ร -> <หร ->	/r/	<รู> /ru: ⁵⁵ / ‘ทิ้ง’
<ย -> <หย -> <-ย>	/j/	<ยู่> /ju: ⁵⁵ / ‘หนู’ <โซย> /so: ³³ / ‘ขวด’
<ว -> <หว -> <-ว>	/w/	<วา> /wa: ³³ / ‘ฟีน’ <ซ่าว> /za:w ³¹ / ‘เตา’

ระบบสระ

ในการเลือกรูปสระภาษาไทยแทนหน่วยเสียงสระภาษาคะฉิ่น ผู้วิจัยพบว่าสามารถเลือกใช้รูปสระภาษาไทยแทนหน่วยเสียงสระภาษาคะฉิ่นได้ทุกหน่วยเสียง ทั้งนี้เพราะหน่วยเสียงสระภาษาคะฉิ่นทุกหน่วยเสียงมีสัทลักษณะใกล้เคียงกับหน่วยเสียงสระในภาษาไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้รูปสระที่แทนหน่วยเสียงสระที่มีสัทลักษณะใกล้เคียงกันทั้งภาษาไทยและภาษาคะฉิ่น แทนหน่วยเสียงสระในภาษา

คะฉิ่น ทั้งนี้เพราะจะทำให้การอ่านออกเสียงง่ายและมีลักษณะใกล้เคียงกับระบบการเขียนภาษาไทยมากที่สุด อันจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการเชื่อมโยงจากระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นไปสู่ภาษาไทย ซึ่งรูปสระแทนเสียงสระภาษาคะฉิ่นแสดงไว้ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 รูปสระภาษาไทยที่ใช้แทนหน่วยเสียงสระภาษาคะฉิ่น

รูปสระ	หน่วยเสียง	ตัวอย่าง
<ิ>	/i/	<ติด> /sit ³¹ / ‘จืด’
<ี>	/i:/	<ครี> /khri: ³³ / ‘เปรี้ยว’
<เะ>(ในพยางค์เปิด)	/e/	<เหยะ> /phje ³¹ / ‘แผล’
<เี>(ในพยางค์ปิด)		<เก็บ-เก็บ> /kjep ³¹ thep ³¹ / ‘รองเท้า’
<เ>	/e:/	<อั้น-เพรี> /n ³¹ phre: ⁵⁵ / ‘กระเป๋้า’
<ะ>(ในพยางค์เปิด)	/a/	<ฉะ-นะ> /cha ³¹ na ³¹ / ‘กลางคืน’
<ั>(ในพยางค์ปิด)		<ปัด> /pat ⁵⁵ / ‘กระจก’
<า>	/a:/	<นา> /na: ³³ / ‘วัว’
<โะ>(ในพยางค์เปิด)	/o/	<โสะ> /so ³¹ / ‘ซ็อน’
ไม่มีรูปเขียน(ในพยางค์ปิด)		<ลม> /lom ³³ / ‘กระถิน’
<โ>	/o:/	<โบ> /bo: ³³ / ‘หัว’
<ุ>	/u/	<ดู> /du ³¹ / ‘ถึง’
<ู>	/u:/	<อู่> /wu: ³¹ / ‘นก’

ระบบวรรณยุกต์

ในการเลือกสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วยเสียงทั้งในภาษาไทยและภาษาคะฉิ่น ซึ่งพบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาไทยและภาษาคะฉิ่นมีสัญลักษณ์ใกล้เคียงกัน ซึ่งหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาคะฉิ่น เทียบได้กับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาคะฉิ่น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ /55/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ /33/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก /51/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก /31/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ภาษาไทย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง (ตรี) <๕>

แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) <๓>

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตก (โท) <๔>

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ (เอก) <๑>

แต่ผู้วิจัยพบว่าในระบบการเขียนและการอ่านภาษาไทย บางครั้งรูปแทนเสียงวรรณยุกต์ที่เขียนกำกับตัวอักษรในระบบการเขียนจะออกเสียงไม่ตรงกับคุณสมบัติทางเสียงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้น ใช้แทน ทั้งนี้การออกเสียงวรรณยุกต์อย่างไรขึ้นอยู่กับว่าตัวอักษรที่เป็นพยัญชนะต้น เป็นอักษรสูง อักษรกลางหรืออักษรต่ำ และประเภทของพยางค์ว่าเป็นพยางค์เป็นหรือพยางค์ตาย ซึ่งผู้วิจัยได้แก้ปัญหาการออกเสียงวรรณยุกต์ไม่ตรงกับรูปวรรณยุกต์ในส่วนของการเลือกใช้ตัวอักษรแทนเสียงพยัญชนะต้นแล้ว

ดังนั้นในการเลือกใช้รูปวรรณยุกต์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาละตินจึงจำเป็นต้องใช้รูปวรรณยุกต์มากกว่า 1 รูปแทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเสียงเช่นเดียวกับภาษาไทย เพื่อช่วยให้เกิดความสะดวกในการออกเสียง ซึ่งรูปวรรณยุกต์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาละตินได้แสดงไว้ในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 รูปวรรณยุกต์ที่ใช้แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาละติน

รูปวรรณยุกต์	หน่วยเสียง	ตัวอย่าง
<ˊ> / <ˋ> / ไม่มีรูป	สูง – ระดับ /55/	<จิด> /jit ⁵⁵ / ‘ไร’ <โน้ย> /no:j ⁵⁵ / ‘เตา’ <ละ-นะ> /cha ³¹ na ⁵⁵ / ‘กลางคืน’
ไม่มีรูป	ต่ำ – ระดับ /33/	<ซิ่น> /si:n ³³ / ‘ลูกเห็บ’
<ˊˊ>	สูง – ตก /51/	<อิ่น-ต้า> /n ³¹ ta: ⁵¹ / ‘บ้าน’
<ˋˋ> /ไม่มีรูป	ต่ำ – ตก /31/	<ดิ่ง-สิ> /diŋ ³¹ si: ³¹ / ‘กระดิ่ง’ <ละ-นะ> /cha ³¹ na ⁵⁵ / ‘กลางคืน’

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการออกเสียงในภาษาละติน เมื่อเขียนพยางค์ในภาษาละตินด้วยรูปพยัญชนะรูปสระและรูปวรรณยุกต์ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกจากระบบอักษรไทย มาประยุกต์ใช้ตามแนวทางที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

1. พยางค์เปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C_i) และสระยาว (V):

<บ> /b/	<ป> /p/	<พ>/<ผ> /ph/	<ม>/<หม> /m/
บ้ำ /ba: ⁵⁵ /	ป้ำ /pa: ⁵⁵ /	พ้ำ /pha: ⁵⁵ /	ม้ำ /ma: ⁵⁵ /
บ่า /ba: ³³ /	ป่า /pa: ³³ /	พ่า /pha: ³³ /	ม่า /ma: ³³ /
บ้ำ /ba: ⁵¹ /	ป้ำ /pa: ⁵¹ /	พ้ำ /pha: ⁵¹ /	หม้ำ /ma: ⁵¹ /
บ่า /ba: ³¹ /	ป่า /pa: ³¹ /	พ่า /pha: ³¹ /	หม่า /ma: ³¹ /

<ว>/<หว> /w/	<ด> /d/	<ต> /t/	<ถ>/<ท> /th/
ว้า /wa: ⁵⁵ /	ด้า /da: ⁵⁵ /	ต้า /ta: ⁵⁵ /	ท้า /tha: ⁵⁵ /
วา /wa: ³³ /	ดา /da: ³³ /	ตา /ta: ³³ /	ทา /tha: ³³ /
หว่า /wa: ⁵¹ /	ด้า /da: ⁵¹ /	ต้า /ta: ⁵¹ /	ถ้า /tha: ⁵¹ /
หว่า /wa: ³¹ /	ด้า /da: ³¹ /	ต้า /ta: ³¹ /	ถ้า /tha: ³¹ /
<น>/<หน> /n/	<ซ>/<ส> /s/	<ซ>/<ส> /z/	<ล>/<หล> /l/
น้ำ /na: ⁵⁵ /	ซ้า /sa: ⁵⁵ /	ซ้า /za: ⁵⁵ /	ล้า /la: ⁵⁵ /
นา /na: ³³ /	ซา /sa: ³³ /	ซา /za: ³³ /	ลา /la: ³³ /
หน้ำ /na: ⁵¹ /	ส้า /sa: ⁵¹ /	ส้า /za: ⁵¹ /	หล้า /la: ⁵¹ /
หน้ำ /na: ³¹ /	ส้า /sa: ³¹ /	ส้า /za: ³¹ /	หล้า /la: ³¹ /
<ร>/<หฺร>/r/	<จ> /j/	<จ> /c/	<ฉ>/<ช> /ch/
ร้า /ra: ⁵⁵ /	จ้า /ja: ⁵⁵ /	จ้า /ca: ⁵⁵ /	ช้า /cha: ⁵⁵ /
รา /ra: ³³ /	จา /ja: ³³ /	จา /ca: ³³ /	ชา /cha: ³³ /
หรร้า /ra: ⁵¹ /	จ้า /ja: ⁵¹ /	จ้า /ca: ⁵¹ /	ฉ้า /cha: ⁵¹ /
หรร้า /ra: ³¹ /	จ้า /ja: ³¹ /	จ้า /ca: ³¹ /	ฉ้า /cha: ³¹ /
<ญ>/<หญ> /ɲ/	<ย> /<หย> /j/	<ก> /g/	<ก> /k/
ญ้า /ɲa: ⁵⁵ /	ย้า /ja: ⁵⁵ /	ก้า /ga: ⁵⁵ /	ก้า /ka: ⁵⁵ /
ญา /ɲa: ³³ /	ยา /ja: ³³ /	กา /ga: ³³ /	กา /ka: ³³ /
หญ้า /ɲa: ⁵¹ /	หย้า /ja: ⁵¹ /	ก้า /ga: ⁵¹ /	ก้า /ka: ⁵¹ /
หญ้า /ɲa: ³¹ /	หย้า /ja: ³¹ /	ก้า /ga: ³¹ /	ก้า /ka: ³¹ /
<ค>/<ข> /kh/	<ง>/<หง> /ŋ/	<อ> /ʔ/	<ฮ>/<ห> /h/
ค้ำ /kha: ⁵⁵ /	ง้า /ŋa: ⁵⁵ /	อ้า /ʔa: ⁵⁵ /	ฮ้า /ha: ⁵⁵ /
คา /kha: ³³ /	งา /ŋa: ³³ /	อา /ʔa: ³³ /	ฮา /ha: ³³ /
ข้ำ /kha: ⁵¹ /	หง้า /ŋa: ⁵¹ /	อ้า /ʔa: ⁵¹ /	หฮ้า /ha: ⁵¹ /
ข่า /kha: ³¹ /	หง้า /ŋa: ³¹ /	อ้า /ʔa: ³¹ /	หฮ้า /ha: ³¹ /

สำหรับพยางค์เปิด ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น(C₁) และสระยาว(V:) สามารถเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ' ๒ ๓ > และออกเสียงได้ครบทุกเสียงวรรณยุกต์ ในระบบการเขียน ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางจะใช้รูปวรรณยุกต์ตรงกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่รูปวรรณยุกต์แต่ละรูปแทนอยู่ ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เขียนแทนด้วย < ๓ > ไม่มีรูปวรรณยุกต์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เขียนแทนด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๒ > และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เขียนแทนด้วยรูปวรรณยุกต์ < ' > เช่น < ก้า > /ka:⁵⁵/ < กา > /ka:³³/ < ก้า > /ka:⁵¹/ < ก่า > /ka:³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคู่กับอักษรสูงซึ่งใช้แทนหน่วยเสียงเดียวกัน จะใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๒ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น < ฟ้า > /pha:⁵⁵/ ใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ เช่น < พา > /pha:³³/ ใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๒ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เช่น < ฟ้า > /pha:⁵¹/ ใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ' > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น < ฟ่า > /pha:³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำเดี่ยวที่ไม่มีคู่เป็นอักษรสูง จะเขียนโดยใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๒ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น < ม้า > /ma:⁵⁵/ ใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ เช่น < มา > /ma:³³/ ใช้ < ห > นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๒ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เช่น < หม้า > /ma:⁵¹/ และใช้ < ห > นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ' > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น < หม่า > /ma:³¹/

2. พยางค์เปิด^๑ ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระสั้น(V)

<บ> /b/	<ป> /p/	<พ>/<ผ> /ph/	<ม>/<หม> /m/
บ๊ะ /ba ⁵⁵ /	ป๊ะ /pa ⁵⁵ /	พะ /pha ⁵⁵ /	มะ /ma ⁵⁵ /
บะ /ba ³¹ /	ปะ /pa ³¹ /	พะ /pha ³¹ /	มะ /ma ³¹ /

^๑ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้วิเคราะห์ให้พยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระสั้น (V) เป็นพยางค์เปิด เนื่องจากการออกเสียงสระสั้นในภาษาคะฉิ่น ไม่มีหน่วยเสียงกัก เกิดที่เส้นเสียง /-?/ เป็นพยัญชนะท้าย

<ว>/<หว> /w/	<ด> /d/	<ต> /t/	<ถ>/<ท> /th/
วะ /wa ⁵⁵ /	ค๊ะ /da ⁵⁵ /	ต๊ะ /ta ⁵⁵ /	ทะ /tha ⁵⁵ /
หวะ /wa ³¹ /	คะ /da ³¹ /	ตะ /ta ³¹ /	ถะ /tha ³¹ /
<น>/<หน> /n/	<ซ>/<ส> /s/	<ซ>/<ส> /z/	<ล>/<หล> /l/
นะ /na ⁵⁵ /	ซะ /sa ⁵⁵ /	ซะ /za ⁵⁵ /	ละ /la ⁵⁵ /
หนะ /na ³¹ /	สะ /sa ³¹ /	สะ /za ³¹ /	หละ /la ³¹ /
<ร>/<หร> /r/	<จ> /j/	<จ> /c/	<ช>/<ฉ> /ch/
ระ /ra ⁵⁵ /	จ๊ะ /ja ⁵⁵ /	จ๊ะ /ca ⁵⁵ /	ชะ /cha ⁵⁵ /
หระ /ra ³¹ /	จะ /ja ³¹ /	จะ /ca ³¹ /	ฉะ /cha ³¹ /
<ญ>/<หญ> /ɲ/	<ย>/<หย> /j/	<ก> /g/	<ก> /k/
ญะ /ɲa ⁵⁵ /	ยะ /ja ⁵⁵ /	ก๊ะ /ga ⁵⁵ /	ก๊ะ /ka ⁵⁵ /
หญะ /ɲa ³¹ /	หยะ /ja ³¹ /	กะ /ga ³¹ /	กะ /ka ³¹ /
<ข>/<ค> /kh/	<ง>/<หง> /ŋ/	<อ> /ʔ/	<ฮ>/<ฮ> /h/
คะ /kha ⁵⁵ /	งะ /ŋa ⁵⁵ /	อ๊ะ /ʔa ⁵⁵ /	ฮะ /ha ⁵⁵ /
หะ /kha ³¹ /	หงะ /ŋa ³¹ /	อะ /ʔa ³¹ /	หะ /ha ³¹ /

พยางค์เปิด ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระสั้น (V) มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ปรากฏได้เพียง 2 หน่วยเสียง คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ ส่วนในระบบการเขียน ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางจะกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๗ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <บ๊ะ> /ba⁵⁵/ และจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <บะ> /ba³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคู่กับอักษรสูงซึ่งใช้แทนหน่วยเสียงเดียวกัน จะไม่มีรูปวรรณยุกต์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ และ /31/ แต่จะใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <ชะ> /sa⁵⁵/ และใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <สะ> /sa³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำเดี่ยวที่ไม่มีคู่เป็นอักษรสูง จะเขียนโดยใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <มะ> /ma⁵⁵/ ใช้ <ห> นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์ สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <หมะ> /ma³¹/

3. พยางค์ปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระเสียงยาว (V:) และพยัญชนะท้าย (C₂) ซึ่งเป็นอักษร <บ> <ค> <ก>

<บ> /b/	<ป> /p/	<พ>/<ผ>/ph/	<ม>/<หม> /m/
บ้าย /ba:p ⁵⁵ /	ป้าย /pa:p ⁵⁵ /	พ้าย /pha:p ⁵⁵ /	ม้าย /ma:p ⁵⁵ /
บาย /ba:p ³¹ /	ปาย /pa:p ³¹ /	พาย /pha:p ³¹ /	มาย /ma:p ³¹ /
<ว>/<หว> /w/	<ด> /d/	<ต> /t/	<ท>/<ถ> /th/
ว้าย /wa:p ⁵⁵ /	ด้าย /da:p ⁵⁵ /	ต้าย /ta:p ⁵⁵ /	ท้าย /tha:p ⁵⁵ /
หว้าย /wa:p ³¹ /	ด้าย /da:p ³¹ /	ต้าย /ta:p ³¹ /	ถ้าย /tha:p ³¹ /
<น>/<หน> /n/	<ซ>/<ส> /s/	<ซ>/<ส> /z/	<ล>/<หล> /l/
น้าย /na:p ⁵⁵ /	ซ้าย /sa:p ⁵⁵ /	ซ้าย /za:p ⁵⁵ /	ล้าย /la:p ⁵⁵ /
หน้าย /na:p ³¹ /	ส้าย /sa:p ³¹ /	ส้าย /za:p ³¹ /	หล้าย /la:p ³¹ /
<ร>/<หร> /r/	<จ> /j/	<จ> /c/	<ช>/<ฉ> /ch/
ร้าย /ra:p ⁵⁵ /	จ้าย /ja:p ⁵⁵ /	จ้าย /ca:p ⁵⁵ /	ช้าย /cha:p ⁵⁵ /
หร้าย /ra:p ³¹ /	จ้าย /ja:p ³¹ /	จ้าย /ca:p ³¹ /	ฉ้าย /cha:p ³¹ /
<ญ>/<หญ> /ɲ/	<ย>/<หย> /j/	<ก> /g/	<ก> /k/
ญ้าย /ɲa:p ⁵⁵ /	ย้าย /ja:p ⁵⁵ /	ก้าย /ga:p ⁵⁵ /	ก้าย /ka:p ⁵⁵ /
หญ้าย /ɲa:p ³¹ /	หย้าย /ja:p ³¹ /	ก้าย /ga:p ³¹ /	ก้าย /ka:p ³¹ /
<ค>/<ข> /kh/	<ง>/<หง> /ŋ/	<อ> /ʔ/	<ฮ>/<ห> /h/
ค้าย /kha:p ⁵⁵ /	ง้าย /ŋa:p ⁵⁵ /	อ้าย /ʔa:p ⁵⁵ /	ฮ้าย /ha:p ⁵⁵ /
ข้าย /kha:p ³¹ /	หง้าย /ŋa:p ³¹ /	อ้าย /ʔa:p ³¹ /	ฮ้าย /ha:p ³¹ /

พยางค์ปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระยาว (V:) และพยัญชนะท้าย (C₂) ซึ่งเป็นอักษร <บ> <ค> <ก> มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ปรากฏได้เพียง 2 หน่วยเสียง คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ ส่วนในระบบการเขียน ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางจะกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๓ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <บ้าย> /ba:p⁵⁵/ และจะไม่

มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <باب> /ba:p³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคู่กับอักษรสูงซึ่งใช้แทนหน่วยเสียงเดียวกัน ใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๓ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <شاب> /sa:p⁵⁵/ และใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <ساب> /sa:p³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำเดี่ยวที่ไม่มีคู่เป็นอักษรสูง จะเขียนโดยใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๓ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <ม้าบ> /ma:p⁵⁵/ ใช้ <ห> นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์ สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <หมาบ> /ma:p³¹/

4. พยางค์ปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระยาว (V:) และพยัญชนะท้าย (C₂) ซึ่งเป็นอักษร <ม> <น> <ง> <ย> และ <ว>

<บ> /b/	<ป> /p/	<พ>/<ผ> /ph/	<ม>/<หม> /m/
บ้าน /ba:n ⁵⁵ /	ป้าน /pa:n ⁵⁵ /	พ้าน /pha:n ⁵⁵ /	ม้าน /ma:n ⁵⁵ /
บาน /ba:n ³³ /	ปาน /pa:n ³³ /	พาน /pha:n ³³ /	มาน /ma:n ³³ /
บ้าน /ba:n ⁵¹ /	ป้าน /pa:n ⁵¹ /	พ้าน /pha:n ⁵¹ /	หม้าน /ma:n ⁵¹ /
บ้าน /ba:n ³¹ /	ป้าน /pa:n ³¹ /	พ้าน /pha:n ³¹ /	หม้าน /ma:n ³¹ /
<ว>/<หว> /w/	<ด> /d/	<ต> /t/	<ท>/<ถ>/th/
ว้าน /wa:n ⁵⁵ /	ด้าัน /da:n ⁵⁵ /	ต้าัน /ta:n ⁵⁵ /	ท้าัน /tha:n ⁵⁵ /
วาน /wa:n ³³ /	ดาน /da:n ³³ /	ตาน /ta:n ³³ /	ทาน /tha:n ³³ /
หว่าัน /wa:n ⁵¹ /	ด้าัน /da:n ⁵¹ /	ต้าัน /ta:n ⁵¹ /	ถ้าัน /tha:n ⁵¹ /
หว่าัน /wa:n ³¹ /	ด้าัน /da:n ³¹ /	ต้าัน /ta:n ³¹ /	ถ้าัน /tha:n ³¹ /
<น>/<หน> /n/	<ซ>/<ส> /s/	<ซ>/<ส> /z/	<ล>/<หล>/ /l/
น้าัน /na:n ⁵⁵ /	ซ้าัน /sa:n ⁵⁵ /	ซ้าัน /za:n ⁵⁵ /	ล้าัน /la:n ⁵⁵ /
นาน /na:n ³³ /	ซาน /sa:n ³³ /	ซาน /za:n ³³ /	ลาน /la:n ³³ /
หน้าัน /na:n ⁵¹ /	ส้าัน /sa:n ⁵¹ /	ส้าัน /za:n ⁵¹ /	หล้าัน /la:n ⁵¹ /
หน้าัน /na:n ³¹ /	ส้าัน /sa:n ³¹ /	ส้าัน /za:n ³¹ /	หล้าัน /la:n ³¹ /

<ร>/<ทร>/ /r/	<จ> /j/	<จ> /c/	<ช>/<ฉ> /ch/
ร้าน /ra:n ⁵⁵ /	จ้าน /ja:n ⁵⁵ /	จ้าน /ca:n ⁵⁵ /	ช้าน /cha:n ⁵⁵ /
ราน /ra:n ³³ /	จ้าน /ja:n ³³ /	จ้าน /ca:n ³³ /	ชาน /cha:n ³³ /
หร้าน /ra:n ⁵¹ /	จ้าน /ja:n ⁵¹ /	จ้าน /ca:n ⁵¹ /	ฉ้าน /cha:n ⁵¹ /
หร้าน /ra:n ³¹ /	จ้าน /ja:n ³¹ /	จ้าน /ca:n ³¹ /	ฉ้าน /cha:n ³¹ /
<ญ>/<หญ> /ɲ/	<ย>/<หญ> /j/	<ก> /g/	<ก> /k/
ญ้าน /ɲa:n ⁵⁵ /	ย้าน /ja:n ⁵⁵ /	ก้าน /ga:n ⁵⁵ /	ก้าน /ka:n ⁵⁵ /
ญาน /ɲa:n ³³ /	ยาน /ja:n ³³ /	ก้าน /ga:n ³³ /	กาน /ka:n ³³ /
หญ้าน /ɲa:n ⁵¹ /	หญ้าน /ja:n ⁵¹ /	ก้าน /ga:n ⁵¹ /	ก้าน /ka:n ⁵¹ /
หญ้าน /ɲa:n ³¹ /	หญ้าน /ja:n ³¹ /	ก้าน /ga:n ³¹ /	ก้าน /ka:n ³¹ /
<ค>/<ข> /kh/	<ง>/<หง> /ŋ/	<อ> /ʔ/	<ฮ>/<ฮ> /h/
ค้าน /kha:n ⁵⁵ /	ง้าน /ŋa:n ⁵⁵ /	อ้าน /ʔa:n ⁵⁵ /	ฮ้าน /ha:n ⁵⁵ /
คาน /kha:n ³³ /	งาน /ŋa:n ³³ /	อาน /ʔa:n ³³ /	ฮาน /ha:n ³³ /
ข้าน /kha:n ⁵¹ /	ห้ง้าน /ŋa:n ⁵¹ /	อ้าน /ʔa:n ⁵¹ /	ฮ้าน /ha:n ⁵¹ /
ข้าน /kha:n ³¹ /	ห้ง้าน /ŋa:n ³¹ /	อ้าน /ʔa:n ³¹ /	ฮ้าน /ha:n ³¹ /

สำหรับพยางค์ปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระยาว (V:) และพยัญชนะท้าย (C₂) ซึ่งเป็นอักษร <ม> <น> <ง> <ย> และ <ว> สามารถเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊ ˊˊ ˊˊˊ > และออกเสียงได้ครบทุกเสียงวรรณยุกต์ ในระบบการเขียนถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางจะใช้รูปวรรณยุกต์ตรงกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่รูปวรรณยุกต์แต่ละรูปแทนอยู่ ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เขียนแทนด้วย < ˊ > ไม่มีรูปวรรณยุกต์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เขียนแทนด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊˊ > และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เขียนแทนด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊˊˊ > เช่น <ก้าน> /ka:n⁵⁵/ <กาน> /ka:n³³/ <ก้าน> /ka:n⁵¹/ <ก้าน> /ka:n³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคู่กับอักษรสูงซึ่งใช้แทนหน่วยเสียงเดียวกัน จะใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <ฟ้าน> /pha:n⁵⁵/ ใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ เช่น <พาน> /pha:n³³/ ใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เช่น <ฟ้าน> /pha:n⁵¹/ ใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊˊˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <ฟ้าน> /pha:n³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำเดี่ยวที่ไม่มีคู่เป็นอักษรสูง จะเขียนโดยใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <ม้าน> /ma:n⁵⁵/ ใช้อักษร

คำเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ เช่น <มาน> /ma:n³³/ ใช้ <ห> นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๓ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เช่น <หม้าน> /ma:n⁵¹/ และใช้ <ห> นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ๑ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <หม้าน> /ma:n³¹/

5. พยางค์ปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระเสียงสั้น (V) และพยัญชนะท้าย (C₂) ซึ่งเป็นอักษร <บ > <ค > <ก>

<บ> /b/	<ป> /p/	<พ>/<ผ> /ph/	<ม>/<หม> /m/
บับ /bap ⁵⁵ /	ปับ /pap ⁵⁵ /	พับ /phap ⁵⁵ /	มับ /map ⁵⁵ /
บบับ /bap ³¹ /	ปปับ /pap ³¹ /	ผับ /phap ³¹ /	หมับ /map ³¹ /
<ว>/<หว> /w/	<ด> /d/	<ต> /t/	<ท>/<ถ> /th/
วับ /wap ⁵⁵ /	ดับ /dap ⁵⁵ /	ตับ /tap ⁵⁵ /	ทับ /thap ⁵⁵ /
หวัับ /wap ³¹ /	ดับ /dap ³¹ /	ตับ /tap ³¹ /	ถับ /thap ³¹ /
<น>/<หน> /n/	<ซ>/<ส> /s/	<ช>/<ส> /z/	<ล>/<หล> /l/
นับ /nap ⁵⁵ /	ซับ /sap ⁵⁵ /	ชับ /zap ⁵⁵ /	ลับ /lap ⁵⁵ /
หนับ /nap ³¹ /	สับ /sap ³¹ /	สับ /zap ³¹ /	หลับ /lap ³¹ /
<ร>/<ทร> /r/	<จ> /j/	<จ> /c/	<ช>/<ฉ> /ch/
รับ /rap ⁵⁵ /	จับ /jap ⁵⁵ /	จับ /cap ⁵⁵ /	ชับ /chap ⁵⁵ /
หรัับ /rap ³¹ /	จับ /jap ³¹ /	จับ /cap ³¹ /	ฉับ /chap ³¹ /
<ญ>/<หญ> /ɲ/	<ย>/<หย> /j/	<ก> /g/	<ก> /k/
ญับ /ɲap ⁵⁵ /	ยับ /jap ⁵⁵ /	กัับ /gap ⁵⁵ /	กัับ /kap ⁵⁵ /
หญับ /ɲap ³¹ /	หยับ /jap ³¹ /	กัับ /gap ³¹ /	กัับ /kap ³¹ /
<ค>/<ข> /kh/	<ง>/<หง> /ŋ/	<อ> /ʔ/	<ฮ>/<ห> /h/
คับ /khap ⁵⁵ /	งับ /ŋap ⁵⁵ /	อับ /ʔap ⁵⁵ /	ฮับ /hap ⁵⁵ /
ขับ /khap ³¹ /	หงับ /ŋap ³¹ /	อับ /ʔap ³¹ /	หับ /hap ³¹ /

พยางค์ปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระสั้น (V) และพยัญชนะท้าย (C₂) ซึ่งเป็นอักษร <บ > <ค > <ก > มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ปรากฏได้เพียง 2 หน่วยเสียง คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ ส่วนในระบบการเขียน ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางจะกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ̂ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <กั๊บ> /kap⁵⁵/ และจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <กั๊บ> /kap³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคู่กับอักษรสูงซึ่งใช้แทนหน่วยเสียงเดียวกัน ใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <คั๊บ> /khap⁵⁵/ และใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <ขั๊บ> /khap³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำเดี่ยวที่ไม่มีคู่เป็นอักษรสูง จะเขียนโดยใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <งั๊บ> /ŋap⁵⁵/ ใช้ <ห > นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <หังบ> /ŋap³¹/

6. พยางค์ปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระสั้น (V) และพยัญชนะท้าย (C₂) ซึ่งเป็นอักษร <ม > <น > <ง > <ย > และ <ว >

<บ> /b/	<ป> /p/	<พ>/<ผ> /ph/	<ม>/<หม> /m/
บั้น /ban ⁵⁵ /	ปั้น /pan ⁵⁵ /	พั้น /phan ⁵⁵ /	มั้น /man ⁵⁵ /
บั้น /ban ³³ /	ปั้น /pan ³³ /	พั้น /phan ³³ /	มั้น /man ³³ /
บั้น /ban ⁵¹ /	ปั้น /pan ⁵¹ /	พั้น /phan ⁵¹ /	หมั้น /man ⁵¹ /
บั้น /ban ³¹ /	ปั้น /pan ³¹ /	พั้น /phan ³¹ /	หมี้น /man ³¹ /
<ว>/<หว> /w/	<ด> /d/	<ต> /t/	<ท>/<ถ> /th/
วั้น /wan ⁵⁵ /	ดั้น /dan ⁵⁵ /	ตั้น /tan ⁵⁵ /	ทั้น /than ⁵⁵ /
วั้น /wan ³³ /	ดั้น /dan ³³ /	ตั้น /tan ³³ /	ทั้น /than ³³ /
หวั้น /wan ⁵¹ /	ดั้น /dan ⁵¹ /	ตั้น /tan ⁵¹ /	ถั้น /than ⁵¹ /
หวั้น /wan ³¹ /	ดั้น /dan ³¹ /	ตั้น /tan ³¹ /	ถั้น /than ³¹ /
<น>/<หน> /n/	<ซ>/<ส> /s/	<ซ>/<ส> /z/	<ล>/<หล> /l/
นั้น /nan ⁵⁵ /	ซั้น /san ⁵⁵ /	ซั้น /zan ⁵⁵ /	ลั้น /lan ⁵⁵ /
นั้น /nan ³³ /	ซั้น /san ³³ /	ซั้น /zan ³³ /	ลั้น /lan ³³ /
หนั้น /nan ⁵¹ /	สั้น /san ⁵¹ /	สั้น /zan ⁵¹ /	หลั้น /lan ⁵¹ /
หนั้น /nan ³¹ /	สั้น /san ³¹ /	สั้น /zan ³¹ /	หลั้น /lan ³¹ /

<ร>/<ทร> /r/	<จ> /j/	<จ> /c/	<ช>/<ฉ> /ch/
รัน /ran ⁵⁵ /	จัน /jan ⁵⁵ /	จัน /can ⁵⁵ /	ชัน /chan ⁵⁵ /
รัน /ran ³³ /	จัน /jan ³³ /	จัน /can ³³ /	ชัน /chan ³³ /
หรัน /ran ⁵¹ /	จัน /jan ⁵¹ /	จัน /can ⁵¹ /	ฉัน /chan ⁵¹ /
หรัน /ran ³¹ /	จัน /jan ³¹ /	จัน /can ³¹ /	ฉัน /chan ³¹ /
<ญ>/<หญ> /ɲ/	<ย>/<หญ> /j/	<ก> /g/	<ก> /k/
ญัน /ɲan ⁵⁵ /	ยัน /jan ⁵⁵ /	กั้น /gan ⁵⁵ /	กัน /kan ⁵⁵ /
ญัน /ɲan ³³ /	ยัน /jan ³³ /	กั้น /gan ³³ /	กัน /kan ³³ /
หญัน /ɲan ⁵¹ /	หญัน /jan ⁵¹ /	กั้น /gan ⁵¹ /	กัน /kan ⁵¹ /
หญัน /ɲan ³¹ /	หญัน /jan ³¹ /	กั้น /gan ³¹ /	กัน /kan ³¹ /
<ค>/<ข> /kh/	<ง>/<หง> /ŋ/	<อ> /ʔ/	<ฮ>/<ท> /h/
คัน /khan ⁵⁵ /	งัน /ŋan ⁵⁵ /	อัน /ʔan ⁵⁵ /	ฮัน /han ⁵⁵ /
คัน /khan ³³ /	งัน /ŋan ³³ /	อัน /ʔan ³³ /	ฮัน /han ³³ /
ขัน /khan ⁵¹ /	หัง /ŋan ⁵¹ /	อัน /ʔan ⁵¹ /	ฮัน /han ⁵¹ /
ขัน /khan ³¹ /	หัง /ŋan ³¹ /	อัน /ʔan ³¹ /	ฮัน /han ³¹ /

สำหรับพยางค์ปิด ประกอบด้วย พยัญชนะต้น (C₁) และสระสั้น (V) และพยัญชนะท้าย (C₂) ซึ่งเป็นอักษร <ม> <น> <ง> <ย> และ <ว> สามารถเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ' ˆ ˉ ˊ > และออกเสียงได้ครบทุกเสียงวรรณยุกต์ ในระบบการเขียนถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลางจะใช้รูปวรรณยุกต์ตรงกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่รูปวรรณยุกต์แต่ละรูปแทนอยู่ ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เขียนแทนด้วย < ˉ > ไม่มีรูปวรรณยุกต์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เขียนแทนด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊ > และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เขียนแทนด้วยรูปวรรณยุกต์ < ' > เช่น <กั้น> /kan⁵⁵/ <กัน> /kan³³/ <กั้น> /kan⁵¹/ <กัน> /kan³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำคู่กับอักษรสูงซึ่งใช้แทนหน่วยเสียงเดียวกัน จะใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <พั้น> /phan⁵⁵/ ใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ เช่น <พั้น> /phan³³/ ใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เช่น <พั้น> /phan⁵¹/ ใช้อักษรสูงเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ' > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <พั้น> /phan³¹/ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำเดี่ยวที่ไม่มีคู่เป็นอักษรสูง จะเขียนโดยใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <นั้น> /nan⁵⁵/ ใช้อักษรต่ำเป็น

พยัญชนะต้นกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /55/ เช่น <นั่น> /nan⁵⁵/ ใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นและไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับสำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /33/ เช่น <นั่น> /nan³³/ ใช้ <ห> นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /51/ เช่น <หนั้น> /nan⁵¹/ และใช้ <ห> นำอักษรต่ำที่เป็นพยัญชนะต้นและเขียนกำกับด้วยรูปวรรณยุกต์ < ˊ > สำหรับคำที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /31/ เช่น <หนั้น> /nan³¹/

ในระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทยผู้วิจัยได้ใช้เครื่องหมายวรรคตอนเพื่อช่วยให้เกิดความสะดวกในการอ่าน ดังนี้

1. ใช้เครื่องหมายขีดกึ่ง (.) เมื่อจบประโยคบอกเล่า เช่น
<ชี ผะ อื่น - ขริด อาย ต้า .>
/chi:³³ pha³¹ n³¹ khrit³¹ ?a:³³ ta:⁵¹ /
'เขาไม่กลัวอะไรเลย'
2. ใช้เครื่องหมายปรัศนี (?) เมื่อจบประโยคคำถาม เช่น
<ชะ จา หง่า อี ?>
/kha³¹ ca:³³ ŋa:³¹ ?i:/
'สบายดีไหม'
3. จะใช้เครื่องหมายขีด (-) คั่นระหว่างคำที่มีหลายพยางค์ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในการออกเสียงคำผิดพลาด เช่น <กุ่ม-ยา> /gum³³ ja:³³/ 'เจ้ม' ถ้าเขียนโดยไม่ใช้เครื่องหมายขีด (-) คั่นระหว่างพยางค์อาจทำให้ออกเสียงผิดเป็น /gu³¹ mja:³³/ ได้

การถอดเสียงภาษาคะฉิ่นด้วยสัทอักษรสากล

/mo:³³ mo:³³ ma:m³¹ go:³¹ can³³ ka³¹ de³¹ cha⁵⁵ ŋa:³³ de³¹ cha:³¹ lo:³³ ga:³¹ chin³¹ gra:³³ la³¹
ni:⁵⁵ ga:w³¹ can³³ ka³¹ de³¹ ma:m³¹ phi:³³ la³¹ n³¹ na:³³ ma:m³¹ phe⁵⁵ we:³¹ wa:³¹ jaŋ³¹ ga:w³¹
siŋ³¹ ne:n³³ ma:³¹ re:³³ ku⁵⁵ phraŋ³¹ ra⁵⁵ ?a:³³ ma:³¹ caw³³ chan⁵⁵ the:³³ go:³¹ siŋ³¹ ne:n³³ ma:³¹ re:³³ du³¹
jaŋ³¹ kum³³ ra:³³ la³¹ go:³³ na:w³¹ kum³³ kro:k⁵⁵ krak⁵⁵ wu:³¹ lo:³³ la³¹ go:³³ naw³¹ kum³³ tuk³¹ tak³¹
siŋ³¹ ne:n³³ n³¹ naŋ³³ ?a:³³ cha³¹ la:³³ wa³¹ ga:³³ ra:³³ thi³¹ muŋ³³ chan⁵⁵ the:³³ la:⁵⁵ wa:³¹ jaŋ³³ go:³¹
siŋ³¹ ne:n³³ naŋ³³ n³¹ na:³³ chan⁵⁵ the:³³ phe⁵⁵ chan³¹ ju⁵⁵ ?a:³³ ka³¹ ?aŋ³³ chin³¹ gra:³¹ ni:⁵⁵ ?e:⁵¹ nan⁵⁵ the:³³
go:³¹ ka³¹ naŋ³³ de³¹ na:³³ wa³¹ ?a:³³ ?i:⁵⁵ ka³¹ ?aŋ³³ chin³¹ gra:³¹ ni:⁵⁵ go:³¹ can³³ ka³¹ de³¹ na³¹ mam³¹ sa³¹
we:³³ ?a:³³ wa:³³ gra:¹³ ?a:³³ chin³¹ ŋa:³³ jaŋ³¹ siŋ³¹ ne:n³³ go:³¹ da:³³ ma:m³¹ phe⁵⁵ can³³ can³³ ?e:⁵¹ ka³¹
niŋ³³ niŋ³³ ŋu:³³ ta:⁵¹ ?a:³³ ?i:⁵¹ cha:³¹ lo:³³ chan⁵⁵ the:³³ go:³¹ ma:m³¹ phu:n³³ go:³¹ wu:³¹ lo:³³ la³¹ go:³¹
ta³¹ ram³³ ka³¹ ba:w³³ ga:³¹ n³¹ si:³¹ go:³¹ kum³³ ra:³³ ma:³¹ san³¹ ta³¹ ram³³ ka³¹ ba³³ n³¹ gra:³¹ ŋu:³³ tat³¹

ʔa:j³³ da:j³³ ga:³¹ phe⁵⁵ sin³¹ ne:n³³ jaŋ³¹ go:³¹ can³³ can³³ sun³¹ ʔa:j³³ the³¹ ma³¹ re:n³³ ra:j³³ jaŋ³¹ go:³¹ n³¹
 cha:⁵⁵ ma³¹ ʔa:j³³ ma:m³¹ n³¹ si:³³ go:³¹ n³¹ je⁵⁵ ma:j³¹ san³¹ ta³¹ ram³³ phu:n³³ muŋ³¹ n⁵⁵ je⁵⁵ la³¹ go:³³ ta³¹
 ram³³ ta:j³³ ʔu³¹ ga:³³ ching³¹ ra:j³³ sin³¹ ne:n³³ go:³¹ can³³ can³³ ʔa:³¹ ga:³¹ cha⁵⁵ te:n³³ kaw³¹ ʔa:j³³ ma³¹ jo:³³
 ja³¹ du³¹ khra³¹ ma:m³¹ n³¹ si:³³ phu:n³³ ka³¹ ji:³³ mat³¹ wa:³¹ ʔa:j³³/

การเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทย

< โมย โมย หม่าม โกว่ จัน กะ เคะ ชะ งา เคะ ฉ่า-โลย ก่า ฉิ่ง-กรรา หละ นิ ก่าว จัน
 กะ เคะ หม่าม พี หละ อื่น-นา หม่าม เพะ เว หว่า หย่ง ก่าว สิ่ง-เนน หม่า-เร คุ อาย . หม่า-จาว
 ชั้น-เท โกว่ สิ่ง-เนน หม่า-เร ดู หย่ง กุม-รา หละ-โก้ว หน้าว คุม ตุก ดัก สิ่ง-เนน อื่น-นัง อาย.
 ฉะ - ลาย หว่า กุา ราย ตี-มุง ชั้น-เท ล้าย หว่า หย่ง โกว่ สิ่ง-เนน นัง อื่น-นา ชั้น-เท เพะ ฉั่น ยู
 อาย . กะ-อ้ง ฉิ่น-กร่า นิ เอ้ นั้น-เท โกว่ กะ-นัง เคะ นา หว่า อาย อี้? กะ-อ้ง ฉิ่น-กร่า นิ โกว่ จัน
 กะ เคะ นา หม่าม สะ เว อาย . วากร่า อาย ฉิ่ง งา หย่ง สิ่ง-เนน โกว่ ดาย หม่าม เพะ จัน จัน เอ้ กะ-
 นิง นิง งู ต้า อาย อี้? ฉ่า-โลย ชั้น-เท โกว่ หม่าม พุน โกว่ หว่า-โลย ละ-โก้ว ตะ-รัม กะ-บาว ก่า
 อื่น-สี่ โกว่ กุม-รา หม่า-สั่น ตะ-รัม กะ-บา อื่น-กร่า งู ตัด อาย . ดาย ก่า เพะ สิ่ง-เนน หย่ง โกว่ จัน
 จัน สุ่น อาย เคะ หมะ-เรน ราย หย่ง โกว่ อื่น-ซ้า หมะ อาย. หม่าม อื่น-ซี โกว่ อื่น-เยะ หม่าย - สั่น ตะ
 -ราม พุน หมุ่ง อื่น-เยะ หละ - โกว่ ตะ - ราม ดาย ก่า ฉิ่ง ราย สิ่ง-เนน โกว่ จัน จัน อ่า ก่า ชะ-เตน
 ก่าว อาย . หมะ-โย หะะ ดู ชะระ หม่าม อื่น-ซี พุน กะ-ยี หมัด หว่า อาย. >

คำแปล

‘ในอดีตมีความเชื่อว่ามีข้าวอยู่เฉพาะในดินแดนของพระอาทิตย์เท่านั้น ดังนั้นมนุษย์จึงส่งตัว
 แทนขึ้นไปขอข้าวจากพระอาทิตย์ เมื่อได้รับการประทานเมล็ดข้าวจากพระอาทิตย์แล้ว มนุษย์ผู้นั้นจึง
 เดินทางกลับมายังพื้นโลก เมื่อเดินทางผ่านหมู่บ้านกึ่งก่า ก็พยายามเดินอย่างเงียบ ๆ เพื่อไม่ให้กึ่งก่าได้ยิน
 แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีวายุที่เจ้ากึ่งก่าจะได้ยิน จึงถามมนุษย์ผู้นั้นว่าท่านไปไหนมาหรือ มนุษย์ผู้นั้นจึง
 ตอบกลับไปว่า ไปขอเมล็ดข้าวจากพระอาทิตย์มา แล้วกึ่งก่าจึงถามกลับไปอีกว่า แล้วภรรยาของพระ
 อาทิตย์ได้กล่าวอะไรเกี่ยวกับเมล็ดข้าวนี้แก่ท่านบ้าง มนุษย์ผู้นั้นตอบว่า เมล็ดข้าวนี้เมื่อนำมาปลูกจะมี
 ลำต้นเท่ากับขาของควายและรวงข้าวจะเท่ากับหางม้า เมื่อเจ้ากึ่งก่าได้ยินเช่นนั้นจึงพูดกลับไปว่า หากค้น
 ข้าวเป็นอย่างที่ภรรยาของพระอาทิตย์พูด เจ้าก็ไม่สามารถจะรับประทานมันได้หรอก นอกเสียจากว่าลำ
 ต้นมันจะเท่าลำขาของข้าและรวงข้าวเท่ากับหางของข้าถึงจะรับประทานมันได้ จากคำพูดของเจ้ากึ่งก่า
 นั้นทำให้คำกล่าวของภรรยาพระอาทิตย์หมดความศักดิ์สิทธิ์ไป เมื่อมนุษย์นำเมล็ดข้าวมาปลูกบนพื้นโลก
 จึงมีลำต้นเท่ากับขาของกึ่งก่าและรวงข้าวเท่ากับหางกึ่งก่า トラาจนทุกวันนี้’

สรุป

แม้ว่าระบบการเขียนภาษาละตินที่เป็นอักษรโรมันจะใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งยังอยู่ในความเชื่อของคนละตินว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากใช้บันทึกคัมภีร์ไบเบิล แต่ระบบการเขียนภาษาละตินโดยใช้อักษรไทยที่เสนอไว้ในวิทยานิพนธ์นี้ น่าจะเป็นทางเลือกอีกประการหนึ่งในการเขียนภาษาละติน ถ้าต่อไปได้นำเอาระบบการเขียนภาษาละตินโดยใช้อักษรไทยไปบันทึกคัมภีร์ไบเบิล และสอนให้คนละตินเรียนรู้ระบบการเขียนภาษาละตินโดยใช้อักษรไทยนี้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่เฉพาะระบบการเขียนภาษาละตินที่เป็นอักษรโรมันเท่านั้นที่สามารถใช้บันทึกคัมภีร์ไบเบิลได้ ระบบการเขียนภาษาละตินโดยใช้อักษรไทยก็สามารถใช้บันทึกคัมภีร์ไบเบิลได้เช่นกัน ในขณะเดียวกันเราจะต้องสอนให้คนละตินได้เรียนรู้ระบบการเขียนทั้งสองระบบ หรือให้คนละตินสามารถเลือกได้ว่าจะเรียนระบบการเขียนภาษาละตินที่เป็นอักษรโรมันหรือระบบการเขียนภาษาละตินที่เป็นอักษรไทย และถ้าสามารถแสดงให้คนละติน โดยเฉพาะคนละตินเกิดและเติบโตในประเทศไทย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ คนละตินย่อมจะเลือกเรียนระบบการเขียนภาษาละตินที่เป็นอักษรไทยมากกว่าระบบการเขียนภาษาละตินที่เป็นอักษรโรมัน